

Præterea censeo: Storm paladset!

Af [STIG MOROL](#)

23. maj 1871: de parisiske kommunarder brænder Palais des Tuileries ned til jorden.

17. november 1917: de russiske bolsjevikker stormer Vinterpaladset.

11. oktober 2003: det bolivianske folk tvinger Sánchez de Lozada til at flygte fra Præsidentpaladset.

... Der ligger et palads i Århus! Det huser hverken adelige eller den kongelige familie. Herfra bedrives en tvivlsom form for biografvirksomhed af selskabet Nordisk Film. Det er hensigten med denne artikel at sætte spørgsmålstegn ved selskabets metoder - og således sætte tanker i gang blandt biografængere landet over.

Hvorfor går art house biograferne Grand samt Dagmar i København og Café-biografen i Odense tilsyneladende så godt, når det går så dårligt for Øst for Paradis i Århus og Biffen i Aalborg? Hvorfor er Nordisk Film med i *Filmporten* (de danske art house biografers alternativ til Nordisk Films *Biografklub Danmark*), når de danske art house biografer ikke er med i *Biografklub Danmark*? (Det kan umuligt være fordi, Øst for Paradis og Biffen ikke er interesserede i at vise Ken Loachs nye film "Et dristigt kys") Og hvad i alverden skal titler fra *Filmportens* program som Agnès Jaouis "Se på mig" og den mongolsk/tyske co-produktion "Historien om den grædende kamel" i Palads? Og hvorfor deltager Nordisk Film i øvrigt kun i *Filmporten* med biografer i Århus og Aalborg (tidligere også Kolding og Hillerød) – byer, der har en art house biograf – og ikke fx i Randers, Esbjerg eller Herning? Og hvordan kan det egentlig være, at informationen, om at Nordisk Films biografer også var at tælle blandt de, der udbød filmene fra *Filmportens* program, første år var stukket ind i programmet i form af en skrivelse, der tydeligvis var skrevet og trykt efter at selve programmet var færdigt og klar til omdeling? Og hvorfor går en film som *Fahrenheit 9/11* først i Øst for Paradis, når den er færdig med at gå i Palads?

Der er ét svar på de mange ovenstående spørgsmål. Det er ingen hemmelighed. Nordisk Film har et klokkeklart *mission statement*: Selskabet vil være det bedste i alle de filmmarkeder, det berører – og det er vel at mærke så godt som alle. De vil m.a.o. være de bedste, når det angår såvel actionfilm, familiefilm, mainstream, up market og art house cinema! Det er vel kun de helt outrerede voldsfilm samt pornofilm, som Nordisk Film ikke synes, at de skal være førende foreviser af. Det er m.a.o. ikke tilfældigt, at Nordisk Film kalder deres tilbud om en økonomisk fordelagtig filmpakke for *Biografklub Danmark*. De vil, siger de, have det bedste repertoire, det største publikum og den største indtjening. Og det lyder jo som en sund og fremsynet målsætning. Så hvad er problemet? Problemet er, at det på ingen måde er sundt for biograflandet Danmark. Der er intet galt med fri konkurrence, men konkurrencen blandt biograferne i Danmark er netop ikke fri! Når et kæmpeselskab som Nordisk Film lægger sig ud med en håndfuld små, selvstændige virksomheder, er det ikke svært at regne ud, hvad resultatet bliver.

Sjældent billede af skribenten Stig Morol.

Om *Præterea censeo*
Præterea censeo er et fast indslag i 16:9. Her får skiftende skribenter spalteplass til - under pseudonym - at komme med mere eller mindre seriøse ud- og indfald mod alle sider af filmens verden. En skønsom blanding af ucensurerede krigs- og kærlighedserklæringer. Ordet er frit ...

En såkaldt art house biograf defineres bl.a. ud fra, at den fokuserer på kvalitet frem for kommerzialisme. Dens filmudbud udmærker sig ved i højere grad end *mainstream*-biografen at rumme titler fra europæiske og uafhængige amerikanske selskaber samt fra fjerne lande, hvis filmproduktion vi normalt ikke ser noget til. Der er ti af denne slags biografer i Danmark: Biffen i Aalborg, Øst for Paradis i Århus, Film 6000 i Kolding, Café Slotsbio i Hillerød, Café-biografen i Odense samt Husets Biograf, Gloria, Grand, Posthusteatret og Vester Vov-Vov i København. Det er biografer, der tager store chancer og løber store risici for at sikre biografgængerne et mangfoldigt og nuanceret filmudbud. At drive denne slags biograf er afgjort uforeneligt med et *mission statement*, som det Nordisk Film opererer med. Men det siger sig selv, at disse biografer fra tid til anden har brug for succeser for at kunne overleve.

Når Grand og Dagmar er de eneste art house biografer i Danmark, der kan løbe rundt uden støtte, er det fordi, det tætteste, Nordisk Film i København kommer på det århusianske Palads er Paladium. Men det er imidlertid langt fra det samme. Her er filmene bredere, og salene større. Nogen art house biograf er den på ingen måde, og Nordisk film forsøger altså m.a.o. ikke at udkonkurrere Grand og Dagmar, som de gør Biffen og Øst for Paradis.

Hvis ikke Århus havde Palads, ville byen efter alt at dømme have et biografmiljø, som det i Odense. Her præsenterer Café-biografen byens udbud af art house film (foruden lige lovligt mange up market titler), CinemaxX tager sig af familiefilmene og de store brede succeser, mens Nordisk Films BioCity fanger sit publikum med diverse mainstream film. Og i det store hele passer alle sit. Og folk ved, hvor de skal gå hen. Sådan ser en ideel dansk biografby anno 2004 ud.

Værst ser det ud i Aalborg. Her synes biografssituationen at være på vej ind i et endegyldigt fade to black. Byen har hidtil foruden sin art house biograf, Biffen, haft tre biografer ejet af Nordisk Film: Bio 5, Astoria samt Scala. De sidste to er nu lukket, en ny BioCity åbner mens Bio 5 om- og udbygges for at genopstå i et format a la Palads inden længe. Det tegner til at blive som et Århus uden CinemaxX.

Men ovenstående svar forklarer jo imidlertid ikke, hvordan det så kan være, at Nordisk Film rent faktisk slipper af sted med at efterleve deres *mission statement*. Spørgsmålet er altså stadig, *hvordan* Nordisk Film kan få sig møvet ind i *Filmporten*; hvordan det kan være, at de altid har første prioritet, når biograferne skal vælge mellem distributørernes filmudbud og andre, mindre biografer pænt må vente til de levner resterne af en færdigspillet film. Svaret er selvsagt ikke så offentligt åbenlyst som det forrige – men svært at regne ud er det imidlertid ikke. Forestil dig, at du leder et distributionsselskab, der har købt en film, som hører hjemme blandt landets art house biografer og muligvis ligefrem i *Filmportens* program. Hvad kunne tænkes at få dig til at vælge at sætte den op i Palads i stedet for i Øst for Paradis om ikke den omstændighed, at Nordisk Film så ikke vil vise den i sine øvrige biografer rundt om i landet – hvilket du selvsagt vil være afhængig af? Og kunne samme forhold ikke få dig fra at sætte den op begge steder? Kan man virkelig forestille sig, at Danmarks ubetinget største biografkompagni bruger den slags metoder? Spørgsmålet er snarere, om man kan forestille sig andet!

Jeg er ikke interesseret i at skabe splid i det danske biografmiljø: Den splid er der allerede! Jeg er interesseret i at hele et sår, der ellers med ufravigelig sikkerhed vil dræbe landets art house biografer og dermed blive det mangfoldige filmudbuds endeligt. Jeg håber, at jeg har vakt tanker. Og er de vågne, så bed dem vække benene også; for det er med dem, at du skal vise, at du tænker. Det kan være svært at forstå, at det ovenfor skitserede foregår i Danmark, men man bliver nødt til at se i øjnene, at det gør det. Det kan være svært at huske på, men når man køber en biografbillet er man med til at skabe morgendagens filmudvalg. Og det kan være svært at efterleve, men man bør boykotte Palads, hvis man for fremtiden vil have et filmudbud, der er til at leve

med!

[Udskriv denne artikel](#)

[Gem/åben denne artikel som PDF \(? Kb\)](#)

[Gem/åben hele nummeret som PDF \(??? Kb\)](#)

« [forrige side](#) | [næste side](#) »

.....
■ 16:9, september 2004, 2. årgang, nummer 8

12